

функцій, форм і методів безпосереднього та представницького народовладдя в межах національного і міжнародного права. Національний суверенітет — це можливість кожної національності, національної меншини, етнічної групи вільно задовольняти свої національні потреби, розвивати свою культуру, мову, вносити свій внесок в загальну скарбницю всієї людської культури.

Державний суверенітет — це верховенство, самостійність і неподільність державної влади всередині країни та її незалежність і рівноправність у зовнішньополітичних відносинах з іншими суб'єктами міжнародного права. Це одна з властивостей (ознак) держави. Державний суверенітет тісно зв'язаний з суверенітетом народу і суверенітетом національностей. В забезпеченні державного суверенітету важливе місце відводиться політичним, економічним, соціальним, духовним і міжнародним умовам його здійснення в незалежній Україні.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 1996 р.
2. Есмен А. Общие основания конституционного права. — СПб. : Тип. Б.М. Воль, 1898. — 360с
3. Международные акты о правах человека. Сборник документов. — М. : Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. — 784 с.
4. Рейснер М.А. Основные черты представительства // Конституционное государство: Сборник статей. — СПб. : Тип. Тов. «Общественная польза», 1905. — С. 121-178.
5. Тарановский Ф.В. Учебник энциклопедии права. — Юрьев : Тип. К. Матиссена, 1917. — 534 с
6. Козюбра М.І. Теоретичні проблеми реалізації нової Конституції // Українське право. — 1996. — № 3. — С. 6-9.
7. Погорілко В.Ф. Конституційні основи українського державотворення і розвиток безпосереднього народовладдя в Україні // Вісник Академії правових наук України. — 2005. — № 3(42). — С. 54-65.

Климент`єва Мирослава,

студентка 5-го курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: завідувач кафедри конституційного права та прав людини НАВС, доктор юридичних наук, доцент **Калиновський Богдан**

ЕЛЕКТРОННИЙ ПАРЛАМЕНТАРИЗМ

Одним з головних напрямків змін у нашій державі є парламентська реформа, що передбачає посилення інституційної спроможності Верховної Ради України для реалізації її основних функцій: законодавчої, контрольної та представницької. Ефективність виконання зазначених напрямків безпосередньо впливає на якість законодавства, дієвість контролю за імплементацією законів та представництво інтересів громадян. Згідно з рекомендаціями Міжпарламентського союзу робота сучасних національних

парламентів має базуватися на застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення ефективної роботи парламенту, прозорості, відкритості та підзвітності членів парламенту перед виборцями, налагодження діалогу між парламентом і громадянами, забезпечення повного доступу громадян до інформації про роботу парламенту, участі парламентарів у глобальному інформаційному суспільстві.

Основними ознаками демократичного парламенту є:

представництво: політично і соціально представляє різноманітність людей, забезпечуючи рівність можливостей та захист усіх громадян;

прозорість: відкритий для народу через засоби масової інформації, а також прозорий у своїй діяльності;

доступність: залучає громадян до роботи парламенту;

підзвітність: члени парламенту відповідають перед своїми виборцями за свою діяльність на посаді та чесність поведінки;

ефективність: ефективна організація діяльності відповідно до демократичних цінностей, а також виконання законотворчих та контрольних функцій, що відповідають потребам усього суспільства.

Інформаційно-комунікаційні технології є одним із найважливіших інструментів, який парламент може використовувати для досягнення своїх цілей. Тому для відповідності зазначеним вище ознакам демократичності, налагодження і підтримки комунікацій із громадянами парламент повинен лідирувати у запровадженні інформаційно-комунікаційних технологій, а також у розвитку правового та нормативного ладу, який надасть ширший доступ до інформації, водночас забезпечивши свободу вираження, приватність та безпеку інформації. Зважаючи на це, парламент має унікальне становище у використанні нових технологій для демонстрування відкритості та прозорості в управлінні, а також впливу на розвиток цифрової економіки і суспільства, оскільки він є єдиним органом законодавчої влади в Україні. Комплексне, системне використання інформаційно-комунікаційних технологій полегшує процеси законотворчості, здійснення представництва та нагляду за напрямом підвищення ефективності, імплементацію ідеї публічної участі та покращення іміджу політиків загалом і парламенту зокрема. З урахуванням цього однією з найбільш важливих та перспективних складових електронної демократії є електронний (цифровий) парламентаризм.

3 лютого 2016 р. Голова Верховної Ради України В. Гройсман презентував можливості нового електронного парламенту в Україні. Вказана інформаційно-аналітична система включає такі елементи: електронний офіс народного депутата України (стаціонарний і мобільний), електронний комітет, електронну Погоджувальну раду, електронну бібліотеку та архів, електронну залу пленарних засідань, електронний документообіг і контроль виконання доручень Верховної Ради України, систему електронного цифрового підпису, комплексну систему захисту інформації, інтегровану базу даних законотворчого процесу.

Основою програмного комплексу «Е-Парламент» є відповідні автоматизовані системи Верховної Ради України стосовно реалізації процедур

законодавчого процесу, автоматизації документообігу, кадрового забезпечення, функціонування інформаційно-пошукових систем та ін., наприклад, комп'ютерна технологія інтегрованої обробки текстів законопроектів для підготовки до розгляду Верховною Радою України («ЗАКОНОТВОРЕЦЬ»), інформаційно-пошукова система «ЗАКОНОДАВСТВО», системи відкритого електронного голосування «РАДА», «Графіт», інформаційно-пошукова система «Адміністративно-територіальний устрій України». Важливу роль при цьому відіграють системи електронної взаємодії інформаційних ресурсів та підтримки діяльності. При цьому складові елементи електронного парламенту повинні забезпечувати відкритість, прозорість і доступність законодавчого органу, які є необхідними умовами в сучасному суспільстві. Зараз питання полягає не просто у встановленні зв'язку між парламентами і громадянами, а забезпечення такого з'єднання якнайлегше та якнайкраще. У межах електронного документообігу парламент повинен проявляти активність при збиранні та поширенні інформації своєчасним і точним способом і у форматі, який дозволяє його легко використовувати повторно.

5 липня 2018 р. розпорядженням Голови Верховної Ради України була затверджена Стратегія електронного парламентаризму на 2018-2020 роки. Головною метою стратегії є обрання відповідних електронних інструментів (та шляхів їх застосування) для: спрощення здійснення представницької функції парламенту; забезпечення прозорості парламенту; залучення громадян до законодавчого процесу; забезпечення підзвітності парламенту; підвищення ефективності роботи парламенту: спрощення деяких процедур у законодавчому процесі за допомогою застосування електронних інструментів.

Перевагами такої системи є:

- Наявність впроваджених інструментів електронного парламентаризму
- Високий рівень співпраці та можливість отримувати експертно-консультативну і фінансову допомогу з боку міжнародних організацій
- Наявність IT-підрозділу (УКС) та кваліфікованого персоналу, що відповідає за впровадження новітніх технологій.

Слабкою стороною даної реформи може бути:

- Низький рівень взаємодії підрозділів Апарату Верховної Ради України та комітетів Верховної Ради України
- Недостатня кваліфікація та мотивація працівників секретаріатів комітетів, які мають використовувати у своїй роботі IT-сервіси
- Низький рівень фінансового забезпечення впровадження ІКТ, відсутність чіткої методології бюджетного прогнозування потреб у сфері ІКТ в бюджетному офісі Верховної Ради України

Отже, розвиток електронного парламентаризму забезпечить повну автоматизацію законотворчого процесу, підвищить ефективність діяльності парламенту, інформаційну взаємодію Верховної Ради України з іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадянами та юридичними особами за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій із застосуванням новітніх стандартів доступу до

інформаційних ресурсів парламенту. Також щоб досягти максимум в цій реформі потрібно створити додатковий захист цієї системи від хакерських атак, а також поступово впроваджувати її у суспільство.

Список використаної літератури

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.

Закон України "Про внесення змін до Конституції України" від 8 грудня 2004 року № 2222-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44.

2. Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018-2020 роки» від 05.07.2018 №278

3. Барікова А. О. В Україні запущено електронний парламент [Електронний ресурс] / Анна Олександрівна Барікова // Центр політико-правових реформ. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://pravo.org.ua/ua/news/20871323-v-ukrayini->.

Когут Єлизавета,

курсант 1-го курсу ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н. **Кулик Тетяна**

КОНСТИТУЦІЙНІ РЕФОРМИ УКРАЇНИ, ЩОДО СТРАТЕГІЧНОГО КУРСУ ДЕРЖАВИ

Одним із головних питань на порядку денному є ідея вступу України до Європи та НАТО, від початку існування української незалежної держави на порядку денному тим чи іншим способом підіймається питання про важливість євроінтеграції. Нещодавно, незворотність цього курсу було закріплено у преамбулі Основного Закону, але до частини закону, яка пояснює обставини і мотиви, що стали приводом для видання чи укладення цього документу, де закріплені цілі й завдання останнього апріорі не можуть бути внесені зміни. Тому актуальність цього питання потребує нагального та необхідного вивчення, адже йдеться про внесення змін до базового закону, який на основі своєї юридичної сили може спричинити правничий дисонанс.

Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в організації Північноатлантичного договору)», наголошує на важливості вступу до НАТО, розбудові демократичної держави, такі дії, буцімто, сприятимуть мобілізації українського суспільства, підштовхуватимуть українську владу до реформ, спрямованих на досягнення вищезазначених критеріїв. Правовідносини у цій сфері регулюють Закони України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», «Про національну безпеку України» та Конституція України.